

אם ישראל תיחקר לבדה

למה פסח הצדק הבינלאומי על מעשי נאט"ו בבוסניה

אנו עדים כיום להתערבות בינלאומית בסכסוכים מקומיים, במגמה להגן על זכויות אדם. לכאורה, זהו תהליך מבורך ואולי נזכה לכך שביום מן הימים יתנהל כראוי. אולם בשלבים הנוכחיים מדובר בצעד שיש בו סממנים פוליטיים מובהקים והוא רחוק מלהיות הוגן, שקול ומאוזן. על רקע זה בולטים שני **צבטים** מראיגים בהחלטת מועצת הביטחון על חקירת האירועים בג'נין: עצם **אפליה** לרעת ישראל, והיעדר עקרונית ברורים לבחינת התנהגותה של ישראל.

במלחמה בבוסניה ובקוסובו השתמשו כוחות נאט"ו בהפצצות אוויריות מאסיביות כדי לשבור את התנגדותם של הסרבים, ולחסוך לעצמם אבידות בנפש. בהפצצות אלה נהרגו מאות אזרחים, אבל השיטה היכחה כיעילה ואי-רה"ב חזרה עליה באפגניסטן, ושוב במחיר כבד לאוכלוסייה האזרחית הרלוורנטית. במשרד התובעת של בית הדין לפשעי מלחמה ביוגוסלביה נפתחה אמ" גם חקירה בקשר לפעולת נאט"ו בקוסובו אך שלא במפתיע נקבע כי אין תשתית ראייתית מספקת להגיש כתבי אישום נגד מי מחיילי או מפקדי נאט"ו. במקרה אחר – המלחמה שמנהלים הרוסים בצ'צ'ניה – מעורבות הצ"דק הבינלאומי עלובה למדי ואינה מזכירה בכלל את מנגנון החקירה שמיינתה מועצת הביטחון בענייננו.

אולם אין צורך להרחיק נדוד. לאחר שישראל השלימה את נסיגתה מלב"ב נון תקפו אנשי חיזבאללה סיור של צה"ל שנע בתוך תחומי ישראל וחטפו שלושה חיילים. מנהיג חיזבאללה סירב לספק פרטים על מצב החטופים, מנע מהצלב האדום לפגוש אותם, ורק כעבור זמן נודע ממקורות מודיעין שהם נה"רגו או נרצחו. גופותיהם לא הוחזרו עד היום. היתה זו הפרה חמורה ביותר של העקרונות המחייבים של המשפט הבינלאומי, אבל עד היום לא נפתחה שום חקירה בינלאומית בנוגע לאחרייתם של מנהיג חיזבאללה ושל שליטי סוריה ולבנון. עד היום גם לא נשמעה שום התנצלות מוסמכת על ההתנהגות המפור"צ"ת של "הצלב האדום" ושל כוחות יוניפי"ל בפרשה זו.

צבטי בידי ישראל ראיות מוצקות למעורבות של הרשות הפלשתינית ואף למ"עורבות אישית של ערפאת בפשעים החמורים של פיגועי ההתאבדות. האם זה "רק" טרור או שמא מדובר בפשעי מלחמה? וכיצד לא מונתה ועדה בינ"לאומית לחקור פשעים אלה? השגיאה החמורה ביותר של ישראל בפרשה זו היא שהסכימה לחקירה הבינלאומית מבלי שהתנתה זאת בחקירה מקבילה על המעורבות של הרשות הפלשתינית ושל בכיריה בפשעים החמורים ובמעשי הטבח שבוצעו נגד אזרחי ישראל. התוצאה העגומה והמקוממת היא שבעולם האכזרי, שבו אנו חיים, נבחרה ריוקא ישראל כנושא לחקירה, למרות המאמ"צים שעשתה להימנע מפגיעה באזרחים ולמרות שמדינות אחרות, ביניהן מדינות שרוממות זכויות האדם בפיהן, נקטו אמצעים חמורים הרבה יותר כא"שר העניין נגע להן.

במצב שנוצר נותרו שאלות משפטיות ומוסריות רבות ללא תשובה ברורה. למשל: האם מותר להפציץ אזור שטרוריסטים מסתתרים בו, חרף חשש לפג"ע באזרחים? האם צבא לוחם יוצא ידי חובתו כשהוא קורא לאזרחים לפנות את האזור? החשש הרציני הוא שאם ישראל תיחקר לבדה ייקבע כלפיה קנה-מידה בלתי-מציאותי, ששום אומה שנקלעה למלחמה לא עמדה בו מעולם. המיני"מום שנדרש הוא איפוא שוועדת המומחים תחקור גם את הרשות הפלשתינית ותשווה את התנהגותו של צה"ל להתנהגותם של צבאות אחרים. מעבר לכך, על המומחים עצמם להכיר היטב את דרכי הפעולה של צבאות אלה.